

Vergaderjaar 2022–2023

32 813

Kabinetsaanpak Klimaatbeleid

28 089

Gezondheid en milieu

Nr. 1119

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 november 2022

Met deze brief informeer ik u over een op 16 november 2022 gepubliceerd «Depositie onderzoek IJmond voorjaar 2022» van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Dit onderzoek betreft een eerste herhaling van het eerdere onderzoek in het najaar van 2020 naar de depositie (neergedaald stof) van Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen (PAK) en metalen in de IJmond-regio.

Herhaling depositie onderzoek 2020

In 2020 is door het RIVM een eerder depositie onderzoek in de IJmond-regio uitgevoerd. Als vervolg daarop is door de provincie Noord-Holland en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gezamenlijk de opdracht gegeven in 2022 tweemaal een herhaling van dit onderzoek uit te voeren. Bijgaand treft u de resultaten van het eerste herhalingsonderzoek 2022 aan. Naar verwachting volgen begin 2023 de resultaten van het tweede herhalingsonderzoek 2022.

Onderzoeksresultaten en duiding RIVM

Het RIVM stelt in het rapport dat het onderzoek laat zien dat er, net als in 2020, sprake is van structureel verhoogde depositie aan PAK en een groot aantal metalen in het IJmondgebied (ten opzichte van de achtergrondlocaties). Voor de meeste metalen en ook voor PAK kan het RIVM op basis van dit onderzoek niet vaststellen of de emissies hoger of lager zijn dan tijdens het onderzoek in 2020. Dat betekent dat de conclusies uit het onderzoek van 2020 over de risico's voor de gezondheid niet veranderd zijn. Alleen van ijzer is de gemeten depositie in het hele gebied lager dan tijdens het onderzoek in 2020. Dit kan wijzen op een afname van de emissies van ijzeroxide en ijzer (poeder).

Van PAK en verschillende metalen is bekend dat deze kunnen vrijkomen bij processen en uit materiaalopslagen van de staalindustrie. Maar ook

andere bronnen kunnen hebben bijgedragen aan de verhoogde depositie van PAK en metalen in het IJmondgebied. Op grond van dit depositieonderzoek is niet te specificeren wat de relatieve, afzonderlijke bijdrage van de verschillende bronnen is.

Om vast te kunnen stellen of emissies substantieel afnemen, zullen de depositiemetingen over langere tijd meerdere malen herhaald moeten worden (monitoren).

Via <https://www.rivm.nl/tata-steel/depositiemetingen-ijmond> kunt u een videotoelichting op het rapport door het RIVM bekijken.

Reactie op het rapport

Ik vind het van belang dat de leefomgeving rondom Tata Steel zo snel mogelijk schoner, veiliger en gezonder wordt. Het RIVM geeft aan dat op basis van dit eerste herhalingsonderzoek nog geen conclusies getrokken kunnen worden over de beoogde vermindering van de stofdepositie in de IJmondregio en de dalende risico's voor de gezondheid. Conform de aanbeveling van het RIVM gaan we de depositiemetingen over langere tijd herhalen. In het begin van 2023 worden de resultaten van het tweede herhaalonderzoek verwacht. Mogelijk kan op basis daarvan een trend worden bepaald.

Ondertussen verwacht ik van Tata Steel dat zij voortvarend doorgaat met het uitvoeren de afgesproken maatregelen en dat dit tot verbeteringen leidt voor de gezondheid van omwonenden en het milieu. Een overzicht van de genomen en nog te nemen maatregelen is in bijlage 1 bij deze brief opgenomen. De verwachting is dat met realisatie van nog uit te voeren maatregelen de komende anderhalf jaar tot twee jaar aanzienlijke stappen worden gezet in de emissiereductie van stof en gassen van Tata Steel.

Andere onderzoeken

Naast het stofdepositie-onderzoek vinden meerdere soorten metingen en onderzoeken plaats. Dat betreft zowel monitoring van de emissie (uitstoot) van Tata Steel als monitoring van concentraties in de lucht. De verschillende onderzoeken maken inzichtelijk of de leefomgeving rondom Tata Steel merkbaar gezonder wordt.

Via het luchtmeetnet wordt bijvoorbeeld op een aantal locaties in Noord-Holland de luchtkwaliteit doorlopend gemeten. Zo ook in de IJmondregio. Rondom Tata Steel staan zes vaste luchtmeetstations. Met dit meetnet worden ook andere stoffen gemeten dan de stoffen van het depositie onderzoek. De resultaten van het luchtmeetnet worden jaarlijks gepubliceerd door de GGD Amsterdam. In opdracht van de provincie Noord-Holland is het meetstation op de locatie Bosweg, één van de meetstations in Wijk aan Zee, uitgebreid. In 2023 wordt door het RIVM gestart met de evaluatie van het luchtmeetnet in de IJmond waarin bekeken wordt of aanpassingen van het huidige luchtmeetnet nodig zijn en of nog andere onderzoeksmethodes beschikbaar zijn.

Expression of principles

Daarnaast is in de Expression of Principles van 15 juli 2022 opgenomen dat Tata Steel onderzoek doet naar het verder verbeteren van de milieuen gezondheidssituatie vóórafgaand aan de transitie in 2030, bijvoorbeeld door het al eerder sluiten van bedrijfsactiviteiten, zoals de Kookfabriek 2, en/of het uitvoeren van extra maatregelen bovenop de Roadmap+.

Tenslotte is de transitie naar staalproductie met behulp van groene elektriciteit en waterstof van belang. De precieze effecten hiervan op milieu- en gezondheid laat ik nog onafhankelijk toetsen. Tegelijkertijd onderzoekt het RIVM voor alle relevante stoffen en blootstellingspaden het kwantitatieve verband tussen emissies en gezondheid. De resultaten daarvan moeten helpen bij de afweging welke emissiereducties behaald zouden moeten worden om de gezondheid afdoende te beschermen. De uitkomsten van beide onderzoeken zijn naar verwachting voor de zomer van 2023 gereed en kunnen dan meegewogen worden in de besluitvorming over de maatwerkafspraken. Daarnaast staat in ieder geval vast dat, zodra de transitie is afgerond, de oude en (meer) vervuilende onderdelen van de fabriek kunnen sluiten. Het blijft daarom zaak dat zowel de overheden als het bedrijf hier maximaal vaart achter zetten.

Tot slot

Over de voortgang die is geboekt op de verschillende actielijnen uit het Landelijk Plan van Aanpak «Naar een gezonde leefomgeving in de IJmond» zal ik u uiterlijk begin volgend jaar nader informeren.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
V.L.W.A. Heijnen

Genomen maatregelen

Sinds het verschijnen van het depositieonderzoek in 2020 zijn diverse emissiebeperkende maatregelen door Tata Steel gerealiseerd, waarbij op te merken is dat niet alle maatregelen een direct effect hebben op de depositie van stof in de omgeving van het terrein van Tata Steel. Het depositieonderzoek richt zich op neergedaald stof, terwijl een groot deel van de gerealiseerde maatregelen ziet op gasvormige emissies die niet per definitie neerslaan in de omgeving van Tata Steel. De maatregelen die de afgelopen tijd gerealiseerd zijn en die een bijdrage leveren aan de vermindering van de emissie van stof naar de omgeving zijn:

- Afdekking van de convertorslak bij Harsco Metals (medio 2022);
- Verwerking van ROZA-slak in de nieuwe fabriekshal Harsco (juni 2020);
- Koudbandwalserij reinigen afgassen gloei-ovens (PAK's) (maart 2022);
- Kooksfabriek 2 continue vervangingsproject van deuren/ramen/ovens (doorlopend);
- Sinterfabriek elektrofilterinstallatie (mei 2021).

Planning komende maatregelen van Tata Steel

De maatregelen van Tata Steel, die nog in de pijplijn zitten en die tot emissiereductie en vermindering van stofdepositie moeten leiden zijn:

- Een ontstoffings- en DeNO_x-installatie bij de Pelletfabriek (ontstoffingsinstallatie realisatie uiterlijk eind 2023);
- «Smidse kappen» bij beide hoogovens (realisatie eind 2022 en 2023);
- Tertiaire afzuiging bij de Oxystaalfabriek t.b.v. reductie dakemissies, fase 1 (realisatie januari 2024);
- Tertiaire afzuiging bij de Oxystaalfabriek t.b.v. ruimteontstopping, fase 2 (realisatie n.n.b.);
- Stofschermen (1 km. lang en 18 m. hoog) rond de kolen- en ertsopslagen (realisatie in 2023);
- Overkappen bunkers en grondstoffenaanvoer Hoogovens (realisatie in 2023);
- Optimalisatie rookgasreiniging Sinterfabriek t.b.v. PAK's reductie (nu nog in proeffase, realisatie n.n.b.);
- Individuele overdrukbeheersing Kooksfabriek 2 t.b.v. geur- en PAK's reductie (realisatie n.n.b.).